

ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Луцького національного технічного
університету

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МИСТЕЦТВО ШРИФТІВ

Освітньо-професійна програма: Дизайн

Спеціальність: 022 Дизайн

Галузь знань: 02 Культура та мистецтво

Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний /освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова (професійної підготовки)
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/ загальна кількість годин)	5 кредитів ЄКТС/ 150 годин
Циклова комісія	Циклова комісія креативних індустрій
Мова викладання	Українська
Мета навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами фахової передвищої освіти сучасних знань про основи побудови літери, як графічної форми, історії виникнення та розвитку шрифтів, шрифтових стандартів, форматів комп'ютерних шрифтів, фірм-виробників шрифтів, технології проектування шрифтів, а також вироблення вмінь та практичних навичок у створенні дизайнерських шрифтів; редагуванні шрифтів в спеціалізованих редакторах; у роботі з засобами, що забезпечують управління шрифтами, орієнтуватись у сучасних тенденціях та напрямках розвитку графічного дизайну; грамотно використовувати шрифтову графіку при створенні об'єктів графічного дизайну.
Предмет і завдання дисципліни	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Шрифти» є основи шрифтової графіки. Основними завданнями вивчення дисципліни «Шрифти» є: - ознайомлення з основами шрифтової графіки, історією виникнення та розвитку шрифтів; - надання знань щодо типографських шрифтів та їх елементів та теоретичними основами типографіки у графічному дизайні; - ознайомлення з шрифтовими технологіями проектування, оцифрування, масштабування, кодування та форматами комп'ютерних шрифтів; - надання знань щодо класифікації типографських шрифтів та шрифтових стандартів; - особливості засобів управління, створення і редагування шрифтів.
Форма підсумкового контролю	Залік / диференційований залік

Зміст дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія виникнення шрифтів, їх види та класифікація.

Тема 1. Історія виникнення шрифтів.

Мета і завдання курсу. Поняття про шрифт. Народження та еволюція алфавіту. Історія виникнення латинських шрифтів.

Тема 2. Розвиток шрифтів.

Розвиток кирилических шрифтів. Соціальна і культурологічна зумовленість шрифтів. Шрифтова справа в Україні.

Тема 3. Характеристики шрифту.

Елементи літери. Гарнітура шрифту. Види шрифтів. Накреслення шрифту: щільність, нахил, насиченість, заповненість. Типометрична система виміру. Розмірні характеристики шрифту.

Тема 4. Основні поняття шрифту.

Проміжки та їх різновиди: шпації, квадрати, шпони, реглети, марзани; лінійки, набірні прикраси. Інтерліньяж. Кернінг, трекінг. Індксація шрифтів.

Тема 5. Види шрифтів.

Види шрифтів: текстові, титульні шрифти, ініціал. Оптичні особливості малюнка шрифту. Сумісність гарнітур. Технічні вимоги до шрифту.

Тема 6. Класифікація шрифтів за призначенням.

Принципи класифікації шрифтів у світі та Україні. Класифікація шрифтів за накресленням. Класифікація шрифтів за призначенням: текстові, титульні шрифти, ініціал. Вибір гарнітури та кегля шрифту відповідно до виду видання. Сумісність гарнітур. Технічні вимоги до шрифту.

Тема 7. Класифікація шрифтів за накресленням.

Накреслення і форма: шрифти із засічками, рубані шрифти, декоративні шрифти. Історичні класифікації. Гарнітури і їх особливості. Принципи застосування гарнітур. Види засічок.

Тема 8. Шрифт як засіб спілкування.

Шрифт як засіб спілкування. Використання шрифтів у різних соціальних обставинах. Шрифтознавство і графологія: психологічні паралелі. Емоціогенна властивість шрифту. Інформативність шрифту в Інтернеті. Шрифт і текст. Інтерпретація тексту і його шрифтове виконання. Колір шрифту як засіб впливу на свідомість і підсвідомість реципієнта.

Змістовий модуль 2. Принципи роботи з комп'ютерними шрифтами.

Тема 9. Комп'ютерні шрифти.

Мова Adobe PostScript. Растрування в PostScript технології. Растрові та векторні зображення. Сімейства шрифтів. Шрифт у Windows. Установлення та вилучення шрифтів. Шрифтові програми. Редактори контурних шрифтів. Системи редагування шрифтів. Програма простого редагування шрифтів FontoGraph.

Тема 10. Текстові виділення .

Класифікація текстових виділень. Шрифтові виділення. Не шрифтові виділення. Уніфікація виділень. Драматичні твори. Заголовки. Ремарки. Дійові особи і їх репліки. Оформлення ритмізованого тексту. Види ритмізованого тексту. Розташування віршованих рядків. Розбиття на строфи. Підписи і дати.

Тема 11. Допоміжний текст, технічні правила оформлення.

Робота над додатково-допоміжним текстом. Вступні і заключні тексти (передмова, вступ, післямова, висновки, супроводжувальна стаття, колонка редактора). Епіграф, присвята, подяка. Примітки, коментарі, додатки і доповнення. Фактичні відомості (цитати, тексти документів, назви, скорочення, дати). Пояснення, завдання. Технічні

правила оформлення і верстки тексту. Правила оформлення таблиць. Основні правила набору формул. Основні правила верстки. Технічне редагування паперових публікацій. Технічне редагування електронних публікацій.

Тема 12. Вимоги до шрифту. Сполучення гарнітур.

Основні вимоги до шрифту. Особливості гарнітур і їх сполучень. Правила набору. Шрифти для реклами. Текст і заголовки – взаємодія графіки шрифту

Тема 13. Естетика шрифту.

Мистецтво візуальних повідомлень. Естетичні вимоги до шрифту. Правила побудови гармонійних написів. Шрифт у системі візуальних засобів друкованих видань. Шрифтові знаки. Шрифт як явище культури. Вияв колективної підсвідомості у шрифтах.

Тема 14. Психофізіологічні характеристики шрифту.

Робота зорового аналізатора під час декодування тексту. Візуальні явища: одночасного контрасту, післядії, перевертання картин, викривлення зображень, неможливих фігур тощо. Зручність читання шрифту. Гігієнічні вимоги до шрифту. Динамічне читання. Швидкість і якість сприймання повідомлення, надрукованого різними шрифтами із застосуванням різних шрифтових засобів виділення змісту. Особливості сприймання тексту з екрана комп'ютера.

Змістовий модуль 3. Шрифтова поліграфія.

Тема 15. Поняття стилю в шрифтовій поліграфії.

Стильова єдність між компонентами шрифтового оформлення заголовків, підзаголовків і текстів. Зв'язок рисунку букв зі змістом тексту. Основа засобів художньої виразності - пропорції, необхідний контраст, масштабність, рівновага, ритм, колірна гармонія.

Тема 16. Шрифт в рекламі.

Основні вимоги до шрифту в рекламі та наочної агітації. Зручність читання шрифту. Зміст і форма. Ритмічний лад. Колір як засіб художньої виразності. Цілісність, композиційна злагодженість, наочність в оформленні письмових текстів в плакаті. Ідейне акцентування в шрифтовій композиції.

Тема 17. Шрифтовий логотип. Виготовлення шрифту.

Різниця в підходах до розробки логотипу і шрифту. Засоби виразності. Ритм і «графічна рифма». Приклади розміщення дизайну логотипу на різних поверхнях. Збір і аналіз аналогів використання в графічному дизайні модульних структур.

Тема 18. Формати і функції багатосторінкових видань.

Первинна, вторинна, третинна функції видань. Зміст і форма видань. Основні засоби побудови текстових композицій і верстки різних видань. Темпо-ритміка. Постмодерна типографіка. Аналіз композиційної побудови різних видань. Композиція книги. Конструкція книги. Основи художньо-технічного редагування. Аналіз сучасних прикладів дизайну книги.

Тема 19. Типографічний дизайн, естетика, сучасні шрифти і перспективи.

Типографічні тренди в дизайні. Стилїстика у типографічному дизайні. Формальна и неформальна типографіка, як їх поєднувати.

Тема 20. Веб - типографіка.

Тип шрифту. Стандартні веб шрифти. Вибір екранного шрифту. Розмір шрифту. Вибір типу шрифту. Акцентування. Доцільний шрифт для верстки сайтів.

Тема 21. Сучасна шрифтова культура.

Гарнітури сучасних друкарських шрифтів. Новітні тенденції і напрямки створення шрифтів. Плоский шрифт. Сучасні гарнітури:

	академічна, Балтика, журнальна, журнальна рубана, кудряшевська, енциклопедична, Гельветика, Лазурського, шкільна, газетна, Бажановська, Піскарєвського, банниківська, таймс та ін., їх характеристики.
Рекомендована література	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андрієнко В.С. Шрифтологія сьогодні і вчора: підручник. Київ, 2003. 2. Каталог шрифтів. Денисенко С.М. уклад. Київ, 2019. 52 с. 3. Ковалишин Г.М. Конспект лекцій з курсу "Комп'ютерна типографіка". Львів: УАД, 2001. 4. Шевченко В. Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація засобами складання: у 2 т. Наукові записки Інституту журналістики. 2001. 53-69 с. 5. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання . Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики. За заг. ред. В. В. Різуна. Київ, 2003. 344 с., табл., рис. 6. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування різновидів текстового матеріалу: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. Київ: Інститут журналістики, 2006. 91 с. 7. Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту: конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». К.: Інститут журналістики, 2005. 106 с. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Ellen Lupton. Thinking With Type. 2004. 173 с 9. Robert Bringhurst. The Elements of Typographic Style. Hartley & Marks Publishers, 2012. 254 h. 10. . Saltz I. Typography Essentials: 100 Design Principles for Working with Type. Rockport, 2009. 209 p. <p>Інтернет-ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Каталог шрифтових програм фірми Adobe Adobe Type Products : веб-сайт. URL: www.adobe.com/type/typeprod.html 12. Короткий путівник по шрифтових технологіях Microsoft. Microsoft Typography : веб-сайт. URL: www.microsoft.com/typography 13. Типографія // https://ua-typography.livejournal.com/ 14. AdobeFonts // https://fonts.adobe.com/
Види занять, методи і форми навчання	Форми організації освітнього процесу: лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації зі викладачами, участь у наукових конференціях, екскурсії, дистанційне навчання. Освітні технології: традиційні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні, проектного навчання.
Пререквізити	Дисципліни «Вступ до спеціальності», «Історія видавничої справи», «Інформатика»
Постреквізити	Дисципліни «Технології видавничо-поліграфічного виробництва», «Видавнича справа і технічне редагування», «Основи теорії дизайну», «Видавничий дизайн» Здійснення професійної діяльності
Критерії оцінювання	Критерії оцінювання: Оцінка «відмінно» виставляється, якщо здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

	<p>Оцінка «добре» виставляється, якщо здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує завдання стандартним способом, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p> <p>Оцінка «задовільно» виставляється, якщо здобувач освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, однак нездатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.</p> <p>Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо здобувач освіти достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.</p>